

В І Д Г У К

на дисертаційну роботу В.Я.Муца "Дефіцит та недостатність вітаміну D у людей старших вікових груп, хворих на первинний системний остеопороз та остеоартроз колінних суглобів" на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук

Робота присвячена актуальному питанню сучасної ортопедії, а саме взаємозв'язку рівня вітаміну D у хворих старших вікових груп з показниками мінеральної щільності кісткової тканини і перебігом первинного системного остеопорозу та остеоартрозу колінних суглобів. Питання впливу на перебіг різних захворювань опорно-рухової системи рівня вітаміну D організмі хворої людини, особливо старших вікових груп, до кінця не вирішене, тому пошуки способів раннього визначення як рівня вітаміну D, так і остеопорозу і остеоартрозу великих суглобів та впливу на їх перебіг особливо профілактичних засобів є своєчасним, актуальним та соціально важливим завданням.

Наукове дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Державної установи "Інститут геронтології імені Д.Ф.Чеботарьова НАМН України" ("Дефіцит вітаміну D та захворювання кістково-м'язової системи (остеопороз, остеоартроз) у людей різного віку", держреєстрація №0109U0011721; "Розробка комплексної програми діагностики, профілактики та лікування дефіциту й недостатності вітаміну у хворих старших вікових груп з D патологією кістково-м'язової системи" держреєстрація №0112U000526).

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- вперше вивчено частоту дефіциту та недостатності вітаміну D серед пацієнтів старших вікових груп із первинним системним остеопорозом та остеоартрозом та встановлено чинники ризику їх розвитку, зокрема стать (жіноча), вік, антропометричні данні, сезон року;

- встановлено, що рівень 25 (ОН) D в сироватці крові впливає на перебіг остеопорозу та остеоартрозу колінних суглобів у пацієнтів старших вікових груп;

- вперше запропонована індивідуальна цільова терапія недостатності та дефіциту вітаміну D для хворих цієї групи;

- запропоновано алгоритм корекції та моніторингу рівня вітаміну D в організмі;

- вперше сумісно із Національним інститутом харчових технологій створено фортіфікований хліб з метою профілактики та корекції рівня вітаміну D в організмі людини.

Практична значимість одержаних результатів.

Знання про стан забезпеченості організму мешканців України вітаміном D та його вплив на перебіг захворювань кістково-м'язової системи у хворих старших вікових груп дасть змогу сімейним лікарям, ортопедам-травматологам, ревматологам своєчасно застосувати профілактичні та лікувальні заходи, які запропоновано автором роботи, що покращить якість життя літніх хворих на остеопороз та остеоартроз.

Застосування запропонованого алгоритму корекції та лікування дефіциту та недостатності вітаміну D значно полегшить дії лікаря по застосуванню індивідуальної цільової терапії. Вживання фортіфікованого хліба буде сприяти нормалізації рівня вітаміну D в організмі як хворих, так і здорових людей, що значно підвищить їх працездатність.

Застосування чіткої схеми діагностики та корекції рівня вітаміну D у хворих старших вікових груп дозволить мінімізувати необхідність постійного контролю рівня вітаміну D (25(OH) D) в сироватці крові, знижуючи таким чином навантаження на лабораторну службу системи охорони здоров'я.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота представлена у вигляді рукопису на 224 стор., з яких 43 займає перелік 359 найменувань літературних джерел, з яких 28 кирилицею та 331 латиницею, 37 сторінок – додатки. Робота ілюстрована 21 рисунком, 27 таблицями та 2 додатками (список 1208 пацієнтів, 5 актів впровадження).

Характеристика роботи. Дисертація складається із вступу, 8 розділів, висновків, практичних рекомендацій, переліку використаної літератури, додатків. У вступі висвітлені актуальність і завдання роботи, новизна та практична

значимість одержаних нових знань, особистий внесок автора, ступінь апробації, публікації, впровадження.

Перший розділ – це аналітичний розгляд та аналіз літературних джерел. В цьому розділі автор показав своє вміння орієнтуватись в питаннях своєї теми, вміння аналізувати данні літератури та робити висновки. Саме це надало йому можливість відбити сучасний стан проблеми, обґрунтувати необхідність та актуальність дослідження, виявити невирішені питання, сформулювати мету і завдання роботи.

Другий розділ присвячено характеристиці матеріалу, а це дані про 1208 хворих віком від 50 до 90 років, які стали основою роботи, та методам дослідження, які були застосовані. Методи сучасні, адекватні меті та завданням.

Розділ третій присвячено вивченню стану досліджуваних і визначенню діагностичних показників та їх взаємозв'язку у літніх людей без та з остеоартрозом і системним остеопорозом.

Далі автор розглянув особливості перебігу вказаних патологічних станів залежно від рівня вітаміну Д за критерієм больового синдрому по індексу ВАШ, Роландо-Моріса опитувальником EuroGol – 5D, ECOS 16. Виявлено, що вітамін Д впливає на ряд альгофункціональних показників, кожен з яких може певною мірою використовуватись у клінічній практиці під час обстеження пацієнтів з остеоартрозом та остеопорозом.

В п'ятому розділі автор наводить дані вивчення як рівня так і його взаємозв'язку між мінеральною щільністю кісткової тканини і вітаміна D у хворих досліджуваних груп. На основі встановлених даних та визначених показників стану обміну кісткової тканини з урахуванням індексу маси тіла та показниками 25(OH) D в сироватці крові таких хворих була розроблена індивідуальна цільова терапія для корекції рівня вітаміну . Апробація цієї терапії у пацієнтів з первинним системним остеопорозом та остеоартрозом доказало її ефективність, бо достовірно підвищувала рівень вітаміну D та сприяла досягненню його оптимального рівня.

Базуючись на одержаних результатах та враховуючи необхідність надходження кальцефіролу (25 (OH) D) в стабільно високих дозах фізіологічним

методом автор разом із національним інститутом харчових технологій вперше в Україні застосував метод фортифікації хліба для населення. Вживання такого хліба у людей старших вікових груп не викликало побічних явищ та сприяло підвищенню рівня вітаміна D у пацієнтів з дефіцитом та недостатністю вітаміна D, як з, так і без остеоартроза та остеопорозу.

Останній розділ присвячено узагальненню результатів дослідження, обґрунтуванню висновків та розробці алгоритму корекції дефіциту та недостатності вітаміну D.

Висновки відбивають основні положення дисертації та витікають з роботи.

Одержані автором дані були статистично оброблені, що дало змогу показати їх достовірність та значущість. Висновки в роботі добре обґрунтовані та науково аргументовані, відображають зміст і відповідають завданням та меті роботи, вони впливають з матеріалів дослідження. Мета роботи досягнута, завдання вирішені. Розроблені рекомендації знайдуть застосування в подальших наукових дослідженнях цієї патології та в клінічній практиці.

Матеріали дисертації висвітлені в 27 друкованих працях, з яких 1 монографія, 9 статей у наукових фахових виданнях, 3 статті у науково-практичних журналах, 1 методичні рекомендації, 2 інформаційні листи, 11 робіт у матеріалах наукових конференцій. Опубліковані роботи та автореферат повною мірою відбивають основні положення дисертації.

Результати дослідження впроваджено в клінічну практику, а основні положення дисертації апробовані на різного рівня форумах фахівців, ступінь апробації достатня.

Принципових зауважень до дисертації не маю, але деякі зауваження, більше до оформлення ніж до її суті, потребують пояснення дисертанта.

1. Вивчення статусу вітаміну D з стор.9, 10 і далі краще було б рівня.
2. В декількох наведених в переліку літератури відсутні номери сторінок (№№ 6, 31, 139, 150, 159, 185, 200, 210.)
3. В таблицях 5.4, 5.5 відсутня назва першої графи таблиць.

4. Сторінка 141 - доцільно було б показати дію алгоритму на конкретному клінічному прикладі.

Висновок. Дисертаційна робота В.Я.Муца "Дефіцит та недостатність вітаміну D у людей старших вікових груп, хворих на первинний системний остеопороз та остеоартроз колінних суглобів" на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук є закінченою науковою працею, яка присвячена актуальній проблемі вивчення значення рівня вітаміну D у хворих на остеоартроз та остеопороз у людей старших вікових груп та ефективності профілактики і лікування.

Вона має важливе науково-практичне значення у зв'язку з тим, що одержані нові знання дозволяють покращити діагностику недостатності та дефіциту вітаміна D у дорослих, прогнозувати перебіг остеоартрозу і остеопорозу, оптимізувати результати лікування та профілактики.

Одержані результати дозволяють характеризувати це дослідження як вирішення конкретного завдання в травматології та ортопедії. Наукова новизна відповідає сучасному стану спеціальності, практична значимість не підлягає сумніву. Об'єм дослідження, методи, напрямки аналізу матеріалу відповідають завданням дисертації. Мета досягнута. Тому вважаю, що дисертаційна робота в якій одержані нові науково обгрунтовані теоретичні та клінічні положення, що вирішують конкретне наукове завдання по діагностиці та профілактиці дефіциту та недостатності вітаміну D у дорослих за рахунок відокремлених діагностичних показників що має значення для травматології і ортопедії, і повністю відповідає вимогам п. 11 "Порядку присудження ...", а її автор гідний присудження наукового ступеня кандидата медичних наук.

Офіційний опонент
Головний науковий співробітник
відділу патології хребта та суглобів
дитячого віку Державної установи
"Інститут патології хребта та суглобів
імені професора М.І.Ситенка Національної
академії медичних наук України"
доктор медичних наук, професор



С.Д.Шевченко

Надійшов до
ради 21.02.15р.